

2. Альтернативні джерела енергії в Україні та можливості їх використання в Україні [Електронний ресурс]. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.bestreferat.ru/referat-179990.html>.

3. Стадніцький М. О. Зміни правового регулювання альтернативної енергетики в сучасних реаліях України [Електронний ресурс] / М. О. Стадніцький. – Режим доступу до ресурсу: <http://jour.fea.kpi.ua/article/viewFile/131578/127764>.

ДО ПИТАННЯ ВРАХУВАННЯ ДОСВІДУ КРАЇН ЄС У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ В УКРАЇНІ

К. М. ВРУБЛЕВСЬКА-МІСЮНА, канд. юрид. наук, асистент кафедри
правового забезпечення господарської діяльності
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

Використання відновлюваних джерел енергії є одним із найбільш важливих напрямів енергетичної політики України, що спрямована на заощадження традиційних паливно-енергетичних ресурсів та поліпшення стану оточуючого природного середовища. Збільшення обсягів використання відновлюваних джерел енергії в енергетичному балансі України дасть змогу підвищити рівень диверсифікації джерел енергоносіїв, що сприятиме зміцненню енергетичної незалежності держави.

Для більш ефективного використання альтернативних джерел енергії в Україні на державному рівні запроваджуються різноманітні інструменти, що покликані забезпечити енергетичну безпеку та розвиток конкурентоспроможної економіки.

Наразі питання альтернативної енергетики в Україні врегульовано наступними нормативно-правовими актами: Законом України «Про альтернативні види палива» [1]; Законом України «Про альтернативні джерела енергії» [2]; Законом України «Про електроенергетику» [3] та ін.

Аналізуючи законодавство та практичну діяльність можна дійти до висновку, що з усіх способів в Україні застосовується лише «зелений» тариф та частково реалізовано право суб'єктів господарювання на отримання податкових і митних пільг у разі ввезення на митну територію України енергозберігаючих матеріалів, обладнання, устаткування та комплектуючих виробів за проектами демонстрації японських технологій. При цьому на практиці виявляється, що використання лише цих способів є недостатнім, тому необхідним є вивчення та запозичення зарубіжного досвіду у цій сфері діяльності.

При цьому, найбільш поширеними способами стимулювання використання альтернативних джерел енергії в країнах Європейського Союзу є «зелений» тариф, «преміум» тариф, «зелені сертифікати», інвестиційні гранти, податкові пільги та низьковідсоткові кредити [4].

У рамках ЄС видано декілька Зелених книг та прийняті такі документи як, Директива 2003/30/ЄС від 8 травня 2003 року з впровадження використання

біопалива та інших поновлювальних видів палива для транспорту; Директива 2001/77/ЕС «Про створення сприятливих умов продажу електроенергії, виробленої з відновлюваних енергоджерел, на внутрішньому ринку електричної енергії»; Директива 2009/28/ЕС (ВДЕ) та рішення Комісії 2009/548/WE щодо популяризації відновлювальних джерел енергії. В цих актах зазначені цілі ЄС. Зазначається також, що біопаливо, електроенергія, водень з альтернативних джерел повинні використовуватися не менш як десятьма відсотками всіх видів транспорту.

Виробництво енергії з поновлюваних джерел залежить від розвитку малих та середніх підприємств, тому держави-члени повинні проводити державну політику підтримки підприємств на регіональному рівні. Країни – учасниці ЄС повинні забезпечити полегшення процедур сертифікації, ліцензування та інших, що можуть створювати бар'єри в розвитку ринку альтернативних джерел. Реалізація вищезазначених положень можлива за умови розробки відповідної політики на національному та регіональному рівнях у країнах – членах ЄС, а також визнання ролі альтернативної енергетики не тільки як енергетичного ресурсу, але й як внеску в економічний та соціальний розвиток. При цьому загальна та енергетична політика країни будується на пріоритеті відновлювальної енергетики, з установленням у національному енергетичному плані мети щодо рівня використання джерел альтернативної енергії.

Також, можна відмітити, що енергоспоживання Європейського Союзу має дві характерні особливості. По-перше, рівень загального споживання первинної енергії є майже незмінним протягом останніх двадцяти років – 1700...1800 млн т н.е./рік, і це за умови постійного розвитку економіки і приєднання нових країн до ЄС. Утримання енергоспоживання на постійному рівні досягається шляхом планомірного вживання заходів для підвищення енергоефективності та енергозбереження. По-друге, Євросоюз виробляє лише близько половини всієї необхідної кількості енергії і, зважаючи на це, приділяє велику увагу розвитку відновлюваних джерел енергії [5].

На сьогодні можливо виокремити перешкоди, що гальмують розвиток альтернативної енергетики в Україні. Це по-перше – фінансові, адже існує недостатнє фінансування суб'єктів господарювання, висока вартість обладнання і т. д. По-друге – недосконалість правового забезпечення – відсутнє нормативно-правова база у сфері підтримки розвитку ВДЕ; інститутів, здатних активно провадити реалізацію проектів у сфері використання ВДЕ і т. д.

Враховуючи досвід країн ЄС основними формами розвитку відновлювальної енергетики в Україні повинні стати: проекти, що реалізуватимуться державними та приватними підприємствами, або у формі приватно-державних партнерств. Це дозволить реалізувати такі концептуальні засади: вирішення проблеми енергетичної, економічної, соціальної та політичної напруженості в державі; збалансування паливно-енергетичного балансу країни; забезпечення охорони навколишнього середовища; зниження ймовірності екологічних катастроф (на зразок Чорнобильської та «Фукусіми»); створення нових робочих місць; стимулювання вторинних ефектів за рахунок

розвитку інших галузей промисловості, створення об'єктів інтелектуальної власності [6].

Таким чином, в контексті євроінтеграційних процесів в Україні необхідним є врахування позитивного досвіду країн ЄС, однак повноцінна реалізація положень законодавства без оновлення мереж, а також запровадження державних програм підтримки розвитку сонячної енергетики є неможливою.

Література:

1. Про альтернативні види палива: Закон України від 14.01.2000 № 1391-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. – 2000. – № 12. – Ст. 94.
2. Про альтернативні джерела енергії: Закон України від 20.02.2003 № 555-IV. *Відомості Верховної Ради України*. – 2003. – № 24. – Ст.155.
3. Про електроенергетику: Закон України від 16.10.1997 № 575/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. – 1998. – № 1. – Ст.1.
4. Engels, Jip, The Promotion of Electricity from Renewable Energy Sources in the European Union (August 30, 2011) URL: <https://ssrn.com/abstract=1939760>.
5. Кузьміна М. М. Правове регулювання використання альтернативних джерел енергії як пріоритетний напрям інноваційного розвитку держави. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/12781/1/Kuzmina_659-670.pdf
6. Касич А. О., Литвиненко Я. О., Мельничук П. С. Альтернативна енергетика: світовий та вітчизняний досвід. URL: <https://ecj.oa.edu.ua/articles/2013/n23/8.pdf>

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ В УКРАЇНІ

А. В. ДОМБРОВСЬКА, канд. юрид. наук, доцент кафедри правового забезпечення господарської діяльності

О. О. БОРДЮГ, студентка

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, м. Харків

Одним з актуальних напрямів розвитку відновлюваної енергетики в Україні є використання біоенергетичних ресурсів. Наявний потенціал обумовлюється особливостями клімату в Україні, існуючими потужностями аграрно-промислового комплексу та наявністю необхідних трудових ресурсів. Водночас, стає використання вітчизняних біоенергетичних ресурсів дозволяє зменшити енергетичну залежність України, покращити клімат, зменшити безробіття, збільшити податкові надходження, поліпшити торговельно-платіжний баланс країни.

Склалася ситуація, за якої вимоги чинних в Україні нормативних документів, що регулюють біоенергетику, не узгоджуються між собою. Статтю присвячено аналізу вимог нормативних документів та розробленим проектам нормативних актів, які дозволять зняти законодавчі бар'єри на шляху енергонезалежності України.